

Все, що Ви хотіли знати про плагіат

ОНЛАЙН-ВЕБІНАР 07 КВІТНЯ 2020 Р.

ЄВГЕН НІКОЛАЄВ

Питання вебінару:

1. Зручне в практичних цілях визначення поняття «академічний плагіат»
2. Як уникнути плагіату й самоплагіату?
3. Коли академічний плагіат (не) порушує авторських прав?
4. Як перевіряти текст на ознаки плагіату?

«Академічний плагіат»: визначення Терези Фішман

«Плагіат має місце, коли певна особа:

- 1) використовує слова, ідеї чи результати праці,
- 2) що належать іншому визначеному джерелу чи людині
- 3) без вказування посилання на джерело, з якого її було запозичено,
- 4) у ситуації, в якій правомірно очікується вказування оригінального авторства,
- 5) з метою отримати певну користь, пошану, вигоду, яка не обов'язково має бути грошовою».

Джерело: Fishman T. (2009). “We know it when we see it” is not good enough: toward a standard definition of plagiarism that transcends theft, fraud, and copyright. 4th Asia Pacific Conference on Educational Integrity (4APCEI). 28–30 September 2009, University of Wollongong NSW Australia, 2010. p. 5. <http://ro.uow.edu.au/apcei/09/papers/37/>

Правило, на яке Ви маєте орієнтуватися:

Коли читач читає Ваш текст, він має легко бачити з нього:

- 1) які частини цього тексту Ви написали самостійно,
- 2) які частини тексту Ви **дослівно** запозичили з іншого джерела і
- 3) які частини тексту Ви написали Вашими **власними словами**, але на основі думок з іншого джерела.

По суті, відсутність
плагіату — коли:

читаач легко розуміє, які
частини тексту автор
написав сам, а які
позичив з інших джерел,

— і це правильно
оформлено.

Цитувати чи перефразувати?

а)

дослівна цитата
джерела у
«лапках» із
посиланням на
джерело

б)

замінити у тексті
джерела кілька
слів на синоніми,
навести посилання,
текст подати без
«лапок»

Так цитувати
не можна!

в)

суттєво
перефразувати
текст, фактично
переписати його
своїми словами,
навести посилання

Зазвичай
краща
практика

Самоплагіат

Краща практика:

Цитуйте або
перефразуйте
свій власний раніше
опублікований текст
так, ніби це є текст,
написаний іншим
автором.

Винятки:

Тези доповіді → наукова стаття
→ рукопис дисертації

Друге видання підручника

Проблеми:

Перефразувати власний текст для
дисертації?

Монографія → стаття?

Студент виконує однакову роботу
для різних дисциплін?

Методичні тексти-компіляції
добре відомого матеріалу?

Самоплагіат: питання учасників вебінару

- «Самоплагіат» — визначення
- Самоплагіат, повторна публікація матеріалів досліджень
- Чи можна подавати цитати зі своїх праць, застосовувати схему аналізу тощо?
- Цікаво дізнатися про самоплагіат та апропацію наукових досліджень. Як робити правильно посилання на свої роботи і чи можна взагалі?
- Чи вважається плагіатом самоцититування?
- При укладанні навчального посібника використовую свій матеріал, але він вже був частково опублікований (80%). Чи можу я бути автором такого видання? Чи це буде трактуватись як самоплагіат?

Академічний
плагіат

Порушення
авторських
прав

Академічний плагіат та порушення авторських прав (1)

Ознака	Академічний плагіат	Порушення авторського права
Суб'єкти, чиї інтереси потерпають	Потенційно численні дослідники: порушується право на одержання достовірної інформації	Власник авторських прав: він втрачає частину потенційного доходу
Природа явища	Переважно етична: інтелектуальна нечесність	Переважно правова: злочин
Виключення, на які не поширюється порушення	Загальновідомі факти	Загальновідомі факти, тексти нормативно-правових актів, фольклор тощо
Об'єкт, у зв'язку з яким можливе порушення	Як ідеї, так і форми їх вираження	Тільки конкретні форми вираження певної ідеї

Академічний плагіат та порушення авторських прав (2)

Ознака	Академічний плагіат	Порушення авторського права
Інтерпретація у різних суспільствах	Розуміння як сутності й форм академічного плагіату, так і доречних санкцій за його вчинення різняться у різних країнах, суспільствах, традиціях	Загальна рамка задана Бернською конвенцією та іншими міжнародними договорами
Дозвіл автора (правовласника)	Плагіат є порушенням етичних норм навіть за наявності дозволу автора. Кейс: дисертація Ксенії Василенко (Соні Кошкіної) містила текстові запозичення з робіт її батька	Правовласник може надати вам дозвіл використовувати об'єкт авторського права, унаслідок чого ваша дія перестає бути порушенням
Хто визначає санкції	Академічні установи, наукові, науково-педагогічні працівники, суд	Суд

Академічний плагіат та порушення авторських прав (3)

ПЛАГІАТ ТА ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА:

Видати чужу опубліковану роботу живого автора за власну.

ПЛАГІАТ БЕЗ ПОРУШЕННЯ МАЙНОВИХ АВТОРСЬКИХ ПРАВ:

Видати чужу опубліковану роботу автора XVIII ст. за власну.

Коротка (в рамках fair use) цитата без посилання на джерело.

Копіювання тексту із законодавства без посилання на джерело.

Окремі випадки самоплагіату.

ПОРУШЕННЯ МАЙНОВИХ АВТОРСЬКИХ ПРАВ БЕЗ ПЛАГІАТУ:

Дуже велика цитата з наукової роботи з посиланням на джерело, якщо видавець роботи встановив обмеження на обсяг тексту, який можна цитувати в рамках fair use.

Публікація перекладу наукової книжки без дозволу правовласника.

NB. Плагіат є порушенням немайнових авторських прав, якщо він здійснюється щодо об'єкта, на який поширюється авторське право. Тобто, наприклад, плагіат фольклору не порушує авторських прав.

Технічна перевірка тексту на ознаки плагіату

Простий спосіб:

фрагмент тексту в лапках →
google

Ефективніший спосіб —
антиплагіатна програма:

кожен фрагмент величезного
тексту по черзі → google

Цей спосіб добре знаходить
збіги тексту з текстами з
інтернету, може знаходити збіги
у внутрішній базі програми

Технічна перевірка НЕ виявляє:

- **переклади з інших мов**
- **ретьельне перефразування**
(див. копірайтинг)
- **збіги з текстами, яких немає в інтернеті**
- **тексти, підготовлені на замовлення**

Технічна перевірка сама по собі не встановлює факт академічного плагіату!

Експертна перевірка тексту на ознаки плагіату

1. Оцінка й інтерпретація результатів технічної перевірки.
2. Стилiстична однорiднiсть тексту.
3. Проблеми у форматуваннi тексту.
4. Експерт знає профiльну лiтературу, у т.ч. написану iноземними мовами.
5. Досвiд, експертиза — «неявнi знання», якi неможливо формалiзувати.

Проблеми:

- складно, довго, «дорого»
- недостатня компетентність експерта
- тексти, підготовлені на замовлення
- дії унаслідок перевірки?

Гарантія «плагіату немає» —
неможлива.
Довідки про відсутність плагіату
позбавлені сенсу.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Інформаційний бюлетень
Випуск № 3 • Грудень 2019 р.

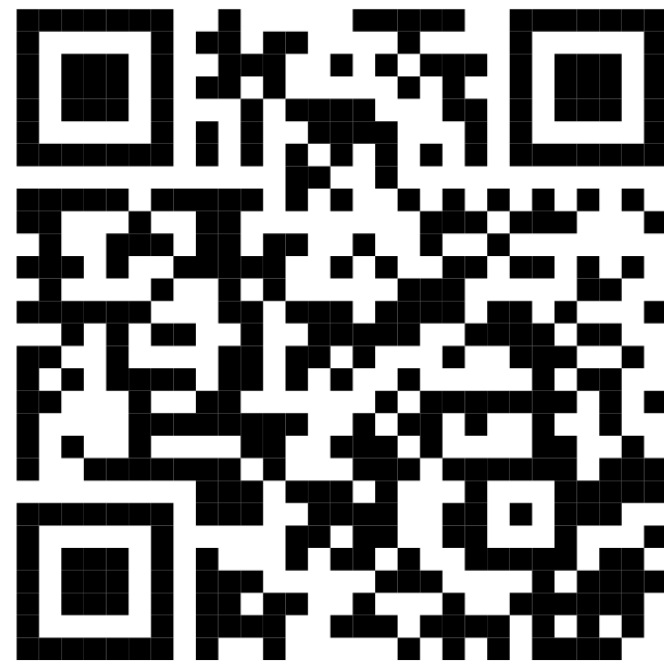
«ЯК ВИЖИТИ БЕЗ САМОПЛАГІАТУ?»

Читайте бюлетень тут:

www.skeptic.in.ua/bulletin

www.saiup.org.ua

Джерела до цього вебінару —
випуски 1, 2, 3, 4.

Питання учасників вебінару

Як боротися з плагіатом в освітній діяльності, наприклад, викладач дізнається про зміст навчальних матеріалів іншого викладача, швидко їх оформлює та видає за свої?

Які є (безкоштовні) інтернет-ресурси, сервіси, програми для перевірки на плагіат?

Яка в Україні є відповідальність за виявлені та підтверджені НАЗЯВО факти плагіату?

Який вид наукової роботи студента перевіряється на плагіат у ЗВО (дипломна робота, курсова робота, контрольна робота, реферат)?

Чи є готові відеоролики з промоції принципів академічної доброчесності? І чи можна ними скористатися?

Далі буде...

Які проблеми виникають при перевірці кваліфікаційних робіт бакалаврів та магістрів у ЗВО України та які шляхи їх вирішення?

Який, на вашу думку, спосіб реагування на студентський плагіат є найефективнішим?

Доцільність використання наявних методик для перевірки студентських робіт, адже, в більшості, студенти не готові/не вміють писати академічні тексти?

Чи вважаєте ви за необхідне вводити у ЗВО курс (або розділ курсу) для студентів із запобігання плагіату?

